

ljudi. Najbolje sredstvo, da se freimavrerstvo širi, je ustanovljenje šol, navlaš za odrasle. Se ve, da so šole le tedaj sredstvo za njihove namene, če so po njihovih načelih uravnotežene. V ta namen se ne sme krščansko katoliški nauk v njih učiti, ampak k večjemu „katekizem morale“ primeren njihovim dušnim zmožnostim, iz katerega se učijo, da je treba bolje gledati na samosvest, nego na tradicijo (nauk cerkve) ter biti kreposten (po freimavrerškem) iz prepričanja in ne zavoljo koristi. Da freimavrerji imajo tudi med učiteljstvom svojih privrženikov — pri nas pač ne, in Bog nas varuj te nesreče, — ampak po Francoskem, Nemškem itd., svedočijo njihovi časopisi in govori, v katerih zastopajo in branijo njihova načela. Iz bavarske *Lehrerzeitung* smo si pred nekaterimi leti zapisali besede: „Vera ne spada v šolo. Pobožni, da, pobožni morajo biti naši otroci in pošteni in bogajoče. Ali zato ni treba ne protestantizma ne katolicizma, ne nobenega — izma. Duh krščanski je do zdaj motil večji del šol. Pred jasnim svitom naravoslovne prosvete vendar mora otemneti svit preživelih tradicij“. Kdor tako govori ali piše, hoté ali nehoté dela za namen freimavrerjev. Tretje glavno sredstvo freimavrerjev naposled je vzajemna pomoč. Freimavrerji se med seboj nikoli ne prezirajo, ampak drug drugemu pomagajo, kder morejo. Tako se velikokrat dogodi, da lepe in mastne službe dobijo osebe nesposobne in nevedne, učenejšje in sposobniše pa se nazaj potisnejo. Kdor ne pozna te skrivne roke, se po pravici temu čudi in z glavo maja. Beda Veber v svojih kartonih o tem tako piše: „Rokodelci dobivajo, če so freimavrerji, več dela, trgovcem se pomaga z denarji, hčere se jim leži oskrbljujejo v zavodih ali iz zaklada. Vse to pa se godi tajno — samo stisne se roka, ali migne z okom, nihče nič ne vidi in ne sliši. Potem potu je že večkrat len in neveden mladenič daleč prehitel svoje vrednejše in razumniše tovariše. Freimavrerji imajo bogato blagajno. Iz nje dobivajo uboge vdove bratov letne podpore, sirote za šolske potrebe, potniki za potovanje denar: vsakemu se v sili pomaga iz te blagajne“. Znano je, koliko denar premore, zato ni čudo, da freimavrerji tako napredujejo in toliko premorejo.

(Dalje prihodnjic).

Slovstvo. Za trgovce z lesom in ogljem je ravno kar prišla na svetlo slovenska knjiga pod naslovom: „Kazala za določanje telesnine okroglega, obtesanega in rezanega lesa in oglarskih kôp, ki jo je izdalo Koroško gozdarsko društvo v Celovcu. Ta knjiga je izdelana v pisarni gozdarskega nadzorništva Hüttenberškega društva za pridelovanje železnih tvarin v Celovcu in ima namen, našim trgovcem z lesom pripomoči, kedar delajo račune (rajtege). Pregledovanje te knjige nas je prepričalo, da je v resnici jako koristna, in da vsakemu, kdor se s kupovanjem

ali prodajanjem lesa pečá, izvrstno služiti zamore. Na podlagi nove (metrične) mere izračunjene tabele kažejo telesnino v kubikmetrih raznovrstnega kupčijskega lesa. Všeč boče gotovo tudi kazalo za določanje telesnine oglarskih kôp. Knjigi je dodan natančen poduk, kako da se tabele rabijo, in na kak način da se stoječe oglarske kôpe merijo. Ker do sedaj enake knjige v slovenskem jeziku nismo še imeli, je Slovencem Koroško gozdarsko društvo v Celovcu z izdajo te knjige gotovo vstreglo. Mi priporočamo tedaj to knjigo našim lesotrgovcem prav živo zato, ker jim zelo polajšuje računanje. Cena knjige, obsegajoče 108 strani, je nizka: velja samo 80 kraje.

„Novice“.

Smešničar 45. Mesarski mešetar, rodem Magjar, pride na železniško postajo v Veliki-Kaniži, da bi 50 volov v Gradec naložil. Toda reklo se mu je, naj počaka par dni. Sedaj da v Gradec telegrafirati: „jutro ne morem priti v Gradec: kajti tukaj dnes ne sprejemajo — volov!“

Razne stvari.

(*Krido napovedal*) je g. Anton Mihelič, trgovec v Ljutomeru. G. dr. Mravljak je začasní oskrbnik imetja. —

(*Dovoljenje za stavljenje železnice*) od Očure v varaždinske županiji je od ogerske vlade dobilo štajersko-hrvatsko društvo za kopanje premoga ali ogelja. Železnica se je že začela delati.

(*Nemškutarjem v Šoštanju*) zamoremo izpovedati, da od č. g. Janeza Košarja, kaplana pri št. Mihelu žali Bog letos nismo dobili niti jednega dopisa.

(*Č. g. Janez Pribošič*) je imenovan za vojnega kurata in prestavljen v Ljubljano.

(*Č. g. Jožef Vraz*), bivši provizor pri sv. Križu nad Mariborom, je na svojem posestvu v Selnici umrl 31. okt. še le 40 let star.

(*Vestni poslanec Seidl*) ni šel v državni zbor, ampak sedi v Mariboru v kasini in se kratkočasi — s kartami. Vzel je 10dneven odpust. „Slov. Narod“ št. 245. poroča, da Seidla prijatelji dregajo, naj položi poslanstvo, ker se bojijo sramote, kakoršno jim je napravil Brandstetter. Izvedeli so namreč, da je Seidl baje menjice podpisal, pa se naposled izgovarjal na nezmožnost kot oficir menjice podpisovati. Ta čin se mnogim zdi ne samo nečasten, ampak tudi naravnost goljufen. Ubogi Seidi!

(*Dražbe*). V tretjič: 8. novembra Franc Rošker v Plojdi 16.000 fl. (tožnik dr. Miklauc zavolj 200 fl.), Filip Karše 3300 fl. v Konjicah, Anton Lamprecht 4634 fl. pri Mariboru; 10. nov. Marija Damiš 2905 fl. pri sv. Lenartu; 11. nov. Treza Potočnik 2645 fl. v Pobrežji, Jožef Karo 5950 fl. v Brezovcu.